

**बागायती रोपमळ्यांचे बळकटीकरण करणे
ही राज्य पुरस्कृत योजना सन २०११-१२ मध्ये
राबविण्यास मान्यता देण्याबाबत**

**महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्र. रोपवा-२०११/ प्र.क्र.७९/१३ अ
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-३२,
दिनांक : २० जून, २०११.**

वाचा :-

- १) कृषि व पदुम विभाग, क्रमांक : लेखानु-२०११/(५१/११)/२-अ, दिनांक १८/४/२०११ ची टिप्पणी
- २) संचालक फलोत्पादन, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे क्र.फलो-१/नर्सरी/जीआर प्रस्ताव/११७२/११, दिनांक २६/४/२०११ चे पत्र.
- ३) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्रमांक :- अंदाज-२०.११/प्र.क्र.९३/२०११/अर्थसंकल्प-३, दिनांक ६/५/२०११

प्रस्तावना :-

राज्यात राबविण्यात येत असलेल्या रोजगार हमी योजनेशी निगडीत फळबाग लागवड कार्यक्रमांतर्गत मुख्यत्वे शासकीय फळरोवाटिकेवरील कलमे / झाडे लाभार्थ्यांना पुरविण्यात येतात. तसेच शासकीय रोपवाटिकेवरील कलमे/रोपे यांना बीजोत्पादन कार्यक्रमांतर्गतसुद्धा राज्यात मोठ्या प्रमाणावर मागणी आहे. या व्यतिरिक्त शेतकऱ्यांना उत्कृष्ट वाणांच्या लागवड साहित्याचा पुरवठा करणे, उच्चतंत्रज्ञानाची प्रात्यक्षिक प्रक्षेत्रे विकसित करणे, रोपवाटिकेवरील कर्मचाऱ्यांना प्रशिक्षण देणे, इत्यादी अनेक बाबींकरिता शासकीय रोपवाटिकांचे बळकटीकरण करणे आवश्यक आहे. .

शासकीय रोपवाटिकेवरील कलमे/रोपे उत्पादन व इतर माध्यमातून उत्पन्न मिळते. रोपवाटिकाची आर्थिक स्थिती सुधारण्याकरिता उपाययोजना अवलंबण्यात येत असून उत्पादनात वाढ होत आहे. राष्ट्रीय फलोत्पादन अभियान कार्यक्रमासाठी फळपिकाची कलमे/रोपे, भाजीपाला व फुलपिकांची रोपे यासाठी मोठा वाव असल्याने रोपवाटिकासाठी नियमित अनुदान उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे. यामुळे सदर योजना राबविण्यास प्रशासकीय मान्यता देणे आणि सन २०११-१२ मध्ये शासकीय रोपवाटिकेचे बळकटीकरण करणे या राज्यस्तरीय योजनेसाठी रु.१३००.०० लक्ष इतकी तरतूद करण्यात आली असून सदर तरतूदीस प्रशासकीय मान्यता देण्याची तसेच रुपये ७२८.०० लक्ष इतका निधी खर्च करण्यास मंजूरी देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

बागायती रोपमळ्यांचे (शासकीय रोपवाटिकांचे) बळकटीकरण ही राज्य पुरस्कृत योजना राज्यात सन २०११-१२ मध्ये राबविण्यास शासनाची प्रशासकीय मान्यता व रुपये ७२८.०० लक्ष इतका

निधी खर्च करण्यास मंजूरी देण्यात येत आहे. या योजनेमध्ये प्रामुख्याने पुढील बाबींचा समावेश करण्यांत आला आहे.

१.१) रोपवाटिकेवर अस्तित्वात असलेल्या मातृवृक्षांमध्ये नविन व संकरीत जातींच्या विविध फळझाडाच्या मातृवृक्षांची लागवड करणे व रोपवाटीकेचे क्षेत्र विकसीत करणे.

१.२) रोपवाटिकेवरील उपलब्ध सिंचन क्षमतेत वाढ करणे, अस्तित्वात असलेल्या नादुरुस्त सुविधा दुरुस्त करून कार्यक्षमता वाढविणे व ड्रीप तंत्रज्ञानाचा अवलंब करणे.

१.३) फळरोपवाटिकांवर उच्च तंत्रज्ञानावर आधारीत पॉलीहाऊस, शेडनेट, हार्डनिंगशेड इ. सुविधा निर्माण करणे व दुरुस्त करणे व कार्यक्षमता वाढविणे.

१.४) फळरोपवाटिकेवर पॉवर स्प्रेअर, डस्टर, फॉगर्स, ट्रॅक्टर्स इ. यांत्रिक सुविधात वाढ करणे, दुरुस्त करणे व कार्यक्षमता वाढविणे.

१.५) शासकीय रोपवाटिकांवर किरकोळ स्वरूपाची विकास कामे व त्यांची दुरुस्ती करून घेणे.

१.६) कलमे/रोपांच्या उत्पादनात गुणात्मक व संख्यात्मक वाढ करणे, यासाठी मजुरी व सामुग्री या घटकांसाठी आणि कलमे/रोपे उत्पादना संबंधी अनुषंगीक व आकस्मिक बाबीं जसे विद्युत आकार, पाणी पट्टी इत्यादी वरील खर्चासाठी तसेच परिरक्षण देखभाल, दुरुस्ती इ.कामांसाठी अनुदान उपलब्ध करून देणे.

१.७) रोपवाटिकेवर औषधी व सुगंधी वनस्पती, मसाला पिके, भाजीपाला पिके इ. ची कलमे/रोपे उत्पादन करणे व बीजोत्पादन करणे.

२. सदर राज्य योजना राबविण्याकरिता येणारा खर्च रु.७२८.०० लक्ष (रुपये सातशे अठ्ठावीस लक्ष फक्त) खालील लेखाशीर्षाखाली सन २०११-१२ करिता मंजूर केलेल्या तरतूदींतून भागविण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

मागणी क्रमांक डी -३

२४०१ - पीक संवर्धन,

११९ - बागायती व भाजीपाला पिके,

११९ - (०३) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना - राज्य योजनांतर्गत योजना

११९ - (०३) (०३) बागायती रोपमळ्यांची स्थापना व बळकटीकरण (२४०१ १७४२)

२१ पुरवठा व सामुग्री, २७ लहान बांधकामे

३. या योजनेसाठी मंजूर केलेला निधी खर्च करण्यास व त्याचे जिल्हानिहाय वितरण करण्यास आयुक्त कृषी, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. आयुक्त कृषी, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी या योजनेच्या अंमलबजावणीसंबंधी मार्गदर्शक सूचना संबंधितांना निर्गमित कराव्यात.

४. सदर शासन निर्णय वित्त विभाग, अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक :-९७/११/व्यय-१, दिनांक ९/६/२०११ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक (२०११०६२०१७१७१२००१) असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(अ. रा. राणे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन,

प्रति,

आयुक्त कृषी, महाराष्ट्र राज्य, पुणे. (१० प्रती)

संचालक फलोत्पादन, कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे, (१० प्रती)

सर्व संचालक, कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,

सर्व विभागीय कृषी सहसंचालक,

सर्व जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी,

महालेखापाल-१/२, (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई / नागपूर,

महालेखापाल-१/२ , (लेखा परीक्षा) मुंबई / नागपूर,

वरिष्ठ जिल्हा कोषागार अधिकारी, पुणे.

संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई (२ प्रती)

सहसंचालक लेखा व कोषागारे, संगणक कक्ष, नवीन प्रशासन भवन, ५ वा मजला, मुंबई -३२,

सर्व विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य

माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.

नियोजन विभाग, (कार्यासन -१४३१) मंत्रालय, मुंबई. / वित्त विभाग (व्यय-१ / अर्थसंकल्प -१३)

सर्व सहसचिव/उपसचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, कृषि व पदुम

(कृषि व फलोत्पादन) विभाग, मंत्रालय, मुंबई.